

Тетяна СПІЛЬНИК,
orcid.org/0000-0002-1913-010X
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій
Національної академії Національної гвардії України
(Харків, Україна) rosinka725@gmail.com

ГЕНДЕРНО-КОРЕКТНІ НОМІНАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТЕКСТАХ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕМАТИКИ

Стаття присвячена виявленню гендерно-коректних мовних засобів для найменувань військовослужбовців у німецькомовних текстах військової тематики.

У ході аналізу військових текстів було виокремлено шість груп мовних засобів, які дозволяють дотримуватись гендерної симетрії в номінаціях військовослужбовців. До першої групи віднесено парні номінації військовослужбовців, тобто паралельне використання форм чоловічого і жіночого роду. Парні найменування військовослужбовців можуть мати як повні, так і скорочені форми. Повні форми поєднуються сполучниками *und, oder, beziehungsweise (bzw.)*. Графічними знаками для поєднання скорочених форм слугують дефіс, слеш, велика літера «I», зірочка, а також двокрапка. Встановлено, що, окрім іменників, паралельними формами для називання військовослужбовців можуть виступати також і займенники. До другої групи досліджуваних мовних засобів належать номінації, які не містять вказівки на стать військовослужбовця. Це слова *die Person, der Mensch*, а також збірні іменники із компонентом *-kraft/-kräfte* у своєму складі. Третю групу утворюють гендерно-нейтральні субстантивовані прикметники та дієприкметники (*Partizip I* та *Partizip II*), які здебільшого мають форму множини. Якщо слово має форму однини, то вказівкою на те, що йдеться про чоловіка-військовослужбовця й жінку-військовослужбовця виступає відповідний артикль. До складу четвертої групи входять мовні засоби, які виступають віддієслівними абстрактними іменниками із суфіксом *-ung*. П'ята група складається з іменників, що означають колективні найменування. Використання цих позначень називає групу військовослужбовців без вказівки на їх стать. До шостої групи віднесено прикметники *männlich* і *weiblich*, використання яких сприяє досягненню гендерної симетрії в номінаціях військовослужбовців.

З'ясовано, що серед описаних мовних засобів автори текстів військової тематики здебільшого віддають перевагу парним номінаціям порівняно з іншими мовними засобами. Однак словоформи, які не вказують на стать військовослужбовців, тобто є гендерно-нейтральними, також поступово входять до активного вжитку.

Ключові слова: гендерна симетрія, гендерно-коректні мовні засоби, номінації військовослужбовців, тексти військової тематики.

Tetiana SPILNYK,
orcid.org/0000-0002-1913-010X
PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philology, Translation and Strategic Communication
National Academy of the National Guard of Ukraine
(Kharkiv, Ukraine) rosinka725@gmail.com

GENDER-CORRECT NOMINATIONS OF MILITARY PERSONNEL IN GERMAN TEXTS ON MILITARY SUBJECT MATTERS

The article is devoted to the identification of gender-correct linguistic means for naming military personnel in German-language texts on military subject matters.

In the course of the analysis of military texts, six groups of linguistic means have been singled out, which allow maintaining gender symmetry in the nominations of military personnel. The first group includes paired nominations of military personnel, i.e. parallel use of masculine and feminine forms. Paired names of military personnel can have both full and abbreviated forms. Full forms are combined with the conjunctions *und, oder, beziehungsweise (bzw.)*. The hyphen, slash, capital letter «I», asterisk, and colon serve as graphic signs for combining abbreviated forms. It has been established that, in addition to nouns, pronouns can also be used as parallel forms for naming military personnel. The second group of researched language means includes nominations that do not contain an indication of the gender of the serviceman. These are the words *die Person, der Mensch*, as well as collective nouns with the component *-kraft/-kräfte* in their composition. The third group consists of gender-neutral substantive adjectives and verbs (*Partizip I* and *Partizip II*), which mostly have a plural form. If the word has a singular form, then the corresponding article indicates that it is about

male and female service members. The fourth group includes language tools that act as verbal abstract nouns with the suffix -ung. The fifth group consists of nouns that mean collective names. The use of these designations refers to a group of military personnel without specifying their gender. The sixth group includes the adjectives männlich and weiblich, the use of which contributes to the achievement of gender symmetry in the nominations of military personnel.

It has been found that among the described linguistic means, the authors of military-themed texts mostly prefer paired nominations compared to other linguistic means. However, gender-neutral word forms that do not indicate the gender of servicemen are also gradually entering into active use.

Key words: gender symmetry, gender-correct language means, nominations of military personnel, texts on military subject matters.

Постановка проблеми. Питання досягнення гендерної коректності в мові на сьогодні є одним із популярних напрямів досліджень різних галузей наук, зокрема й лінгвістики. На матеріалі різних мов науковці вивчають особливості функціонування фемінітивів – слів жіночого роду, які є альтернативними або парними «аналогічним поняттям чоловічого роду (які зазвичай використовуються до всіх людей незалежно від їхньої статі)» (Шевченко, 2016: 255). Не є винятком також і німецька мова.

Аналіз досліджень. У німецькій мові фемінітиви неодноразово ставали предметом спеціальної уваги як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Так, учені вивчають способи творення фемінітивів (Мацкевич, Флакман, 2015; Ivashkevych, 2015), засоби досягнення гендерної коректності в сучасній німецькій мові (Слаба, 2020; Березинська, 2020; Гойда 2021), особливості відтворення сучасних німецьких назв професій українською мовою (Івашкевич, 2015), особливості німецько-українського перекладу військових звань та посад жінок-військовослужбовців (Спільник, 2020).

Актуальність цієї розвідки зумовлена посиленням інтересом лінгвістів до гендерної проблематики, а також тим, що мовні засоби, за допомогою яких досягається гендерна рівноправність у номінаціях військовослужбовців у німецькій мові, не потрапляли до поля зору мовознавців і до сьогодні залишаються не вивченими.

Мета статті – виявити гендерно-коректні мовні засоби для найменування військовослужбовців у німецькомовних текстах військової тематики.

Виклад основного матеріалу. З того часу, як жінки в Німеччині отримали право проходити військову службу в бойових підрозділах видів збройних сил, не припиняється дискусія навколо питання про те, чи доцільною є фемінізація військових звань та посад. Так, прихильники використання жіночої форми військових звань обстоюють ту позицію, що військове звання жінки чи займана нею посада обов'язково має експліцитно відобразитися в мові. На їхню думку, найменування військових звань чи посад військовослужбовців повинні бути рівнозначними й відрізнятися

лише за ознакою статі. Противниками жіночих варіантів військових звань виступають насамперед самі жінки-військовослужбовці, зауважуючи, що, незалежно від того, військовослужбовцем є чоловік чи жінка, військові звання повинні залишатися традиційними, без будь-яких маркувань (Bombeke, 2020). При звертанні ж до жінки-військовослужбовця достатнім є використання перед військовим званням лексеми „Frau”, і жодних інших граматичних показників жіночого роду у військовому званні не потрібно (Wie spricht man, 2022). Крім того, висловлюється також застереження, що перш ніж вводити так звані жіночі військові звання, варто бути уважним, щоб останні не були комічними й не стали предметом глузувань (Weibliche Dienstgrade, 2020).

Можливо те, що фемінізація військових звань не тільки в Німеччині, а й інших німецькомовних країнах не знаходить однозначної підтримки не лише серед військових, а й в громадськості, і зумовлює збереження форми чоловічого роду для військових звань. Хоча іноді трапляються поодинокі випадки, коли автори статей усе ж вдаються до використання форми жіночого роду на позначення військового звання, як у реченні: *Trotzdem hielt sie daran fest und ist heute Majorin bei der Bundeswehr* (7). Попри те, що в текстах подекуди можна зустріти такі фемінітиви, однак широкого розповсюдження вони поки не знаходять.

На відміну від військових звань військові професії й назви посад військовослужбовців у німецькій мові можуть мати форму як чоловічого, так і жіночого роду. Інакше кажучи, рух у напрямку гендерно-коректного найменування військовослужбовців поступово продовжується. Про це свідчить дослідження німецькомовних текстів військової тематики, автори яких намагаються дотримуватися принципу гендерної коректності в номінації військовослужбовців.

У результаті аналізу згаданих текстів були виявлені мовні засоби, які сприяють так званій мовній симетрії при називанні військовослужбовців. Усі засоби були розподілені на шість груп. Так, до першої групи належать парні номінації військовослужбовців. Під парними номінаціями

розуміється паралельне використання форм чоловічого та жіночого роду, наприклад: *Erstmals lasen ein Rekrut und eine Rekrutin gemeinsam den Text vor* (11); *Ein Zeitsoldat oder eine Zeitsoldatin der Laufbahn der Mannschaften muss sich für mindestens zwei Jahre verpflichten* (5); *Als Kampfpilotin bzw. Kampfpilot fliegen Sie ein hochmodernes Jagdflugzeug in Luftverteidigungs- und Luftangriffseinsätzen, bei Tag und Nacht und bei jedem Wetter* (8). У наведених прикладах представлені повні форми обох родів для позначення осіб військовослужбовців. Повні парні номінації військовослужбовців, як правило, поєднуються сполучниками *und*, *oder*, *beziehungsweise* (bzw.).

Окрім повних форм, існують також і скорочені форми парних найменувань, наприклад: *Ein Schwerpunkt der Zusammenarbeit in der Cyber Community ist die Kooperation in derzeit sechs fachlich und thematisch ausgerichteten Arbeitskreisen, welche paritätisch besetzt jeweils von einer aktiven Soldatin/einem Soldaten und einer Reservistin/einem Reservisten geleitet werden* (5); *BerufssoldatInnen sind hauptberuflich beim österreichischen Bundesheer tätig* (1); *Für die Fähnriche, so der Dienstgrad der Offiziersanwärter*innen, eine einmalige Gelegenheit, ihr erlerntes Wissen anzuwenden und Erfahrungen in der Praxis zu machen* (13); *Insgesamt 450 Soldat:innen trainieren ... im Salzburger Flachgau...* (20); *Berufsunteroffiziere und -offizierinnen sind für die technische Ausbildung von Armee-Angehörigen in Rekruten- und Kadernschulen verantwortlich* (3); *Sie arbeiten mit Offizieren/Offizierinnen und anderen Unteroffizieren/-offizierinnen zusammen und befehligen Rekruten/Rekrutinnen und niedrigere Dienstränge* (2). Графічними знаками для поєднання скорочених форм слугують здебільшого дефіс і слеш. Рідше можна спостерігати використання всередині слова таких знаків, як велика літера «I» (das Binnen-I), зірочка чи двокрапка, як у словах *BerufssoldatInnen*, *Offiziersanwärter*innen*, *Soldat:innen*.

Якщо порівнювати частотність використання повних і скорочених форм досліджуваних іменників, то спостереження доводять, що автори все ж віддають перевагу використанню повних форм. Натомість скорочені форми використовуються значно рідше.

У ході дослідження було з'ясовано, що не існує усталеності у використанні в парних найменуваннях військовослужбовців на першому місці форми чоловічого або жіночого роду. Навіть в одному й тому самому реченні чи тексті автори часто не дотримуються єдиної обраної послідовності щодо називання осіб військовослужбовців, наприклад:

Für jeden Rekruten und für jede Rekrutin ist das Gelöbnis der eigentliche Übergang ins Leben als Soldatin oder Soldat (16).

Прикладами речень одного тексту, у яких не збережено порядок називання форм чоловічого та жіночого роду, слугують такі: *Wer Offizier oder Offizierin werden will, bewirbt sich zunächst auf den Rang statt auf ein Studienfach* (17); *Wer über ein Studium bei der Bundeswehr nachdenkt, muss zudem bereit sein, sich bundesweit versetzen zu lassen und als Soldatin oder Soldat an Auslandeinsätzen teilzunehmen* (17). Подані приклади демонструють, що в одному реченні автор спершу подає форму чоловічого роду, а потім жіночого. В іншому реченні в цьому ж тексті форма жіночого роду передує формі чоловічого роду.

Дослідження доводить, що паралельними формами для називання військовослужбовців можуть виступати не лише іменники, а й займенники, як у реченні: *Sie werden das Gefühl nicht los, dass mit Ihrer Kameradin oder Ihrem Kameraden ... etwas nicht stimmt, seit sie oder er aus dem Einsatz zurück ist?* (5). Як можна бачити з прикладу, особові займенники *sie* і *er* використовуються для позначення осіб різної статі.

До другої групи віднесено номінації, які, хоча й називають особу, проте не містять вказівки на стать військовослужбовця. Такими, зокрема, є слова *die Person*, *der Mensch*, а також збірні іменники, які містять компонент *-kraft/-kräfte*, наприклад: *Mehrere Gruppen bilden bei Heer und Luftwaffe einen Zug, der bis zu vierzig Personen umfasst* (5); *Wir bieten unseren Studierenden Außergewöhnliches: Eine Ausbildung zur Führungskraft und zum Offizier* (19); *Was bringen Sie den künftigen militärischen Spitzenkräften konkret bei?* (18).

Третю групу утворюють гендерно-нейтральні субстантивовані прикметники та дієприкметники, як у реченнях: *Während die Teileinheitführenden ihre Befehle für den Tag entgegennehmen, organisieren sich die Soldatinnen und Soldaten in ihren „Nestern“, dem Lager der jeweiligen Gruppen* (5); *Freiwillig Wehrdienstleistende dienen in der Mannschaftslaufbahn* (5); *Armeeangehörige sollen künftig die Schweizer Messaging-App Threema für die dienstliche Kommunikation nutzen* (14); *Schiesspflichtige haben die Schiesspflicht in einem anerkannten Schiessverein zu erfüllen* (12); *Beschäftigte in Uniform und zivil arbeiten hier eng zusammen* (5). У наведених прикладах субстантивованими прикметниками виступають слова *Armeeangehörige*, *Schiesspflichtige*, а субстантивованими дієприкметниками (Partizip I та Partizip II) – *Teileinheitführende*, *Wehrdienstleistende*, *Beschäftigte*.

Аналіз гендерно-нейтральних позначень цієї групи свідчить про те, що в текстах вони використовуються переважно у формі множини. У такому разі відсутня вказівка на належність особи до чоловічої чи жіночої статі. Якщо ж слово має форму однини, то вказівкою на те, що йдеться про чоловіка-військовослужбовця й жінку-військовослужбовця виступають відповідні артиклі, наприклад: *Der oder die Dienstgradhöchste davon ist der Truppführer oder die Truppführerin* (5).

Звертає на себе увагу той факт, що субстантивовані прикметники та дієприкметники для найменування військовослужбовців превалюють зазвичай у військових текстах Швейцарії, тоді як паралельне використання форм чоловічого та жіночого роду властиве для текстів військової тематики Німеччини.

До складу четвертої групи входять мовні засоби, які виступають віддієслівними абстрактними іменниками із суфіксом *-ung*, як-от: *Teamleitung*. Попри те, що використання цих назв у мові військових зазнає критики, усе ж у досліджуваних текстах іноді зустрічаються такі гендерно-нейтральні формулювання. Прикладами можуть слугувати номінації в реченнях: *Als Teamleitung der Panzertruppe geben Sie im Kampfpfanzern „Leopard 2“ den Ton an und leiten die Panzerbesatzung* (8); *Gleichzeitig soll die Truppführung Informationen aus ihrem Bereich so aufbereiten und weitermelden, dass die nächsthöhere Ebene damit arbeiten kann* (5).

П'ята група гендерно-коректних мовних засобів складається з іменників, що означають колективні найменування, якими виступають: *Personal*, *Reserve*, *Team*. Використання цих позначень називає групу військовослужбовців без вказівки на їх стать, наприклад: *Dem Kommandanten steht zur Erfüllung von Führungsaufgaben ein Stab zur Verfügung, in dem das notwendige Führungs- und Unterstützungspersonal zusammengefasst ist* (15); *Hauptziel war das Zusammenspiel der Kommandanten mit ihrem Stabspersonal* (4); *Die Reserve der Luftwaffe ist integraler Bestandteil unseres Teams* (5).

Мовні засоби шостої групи відрізняються від тих, які описані в попередніх п'яти групах. Йдеться, зокрема, про те, що на відміну від попередніх груп, де мовними засобами, які сприяють гендерно-коректному найменуванню військовослужбовців, виступають іменники, цю групу утворюють прикметники *männlich* і *weiblich*, наприклад: *Momentan hat die Bundeswehr 213 männliche und drei weibliche Generale* (6); *Die Altersadjustierung für männliche und weibliche Soldaten ist bis*

zum 36. Lebensjahr stabil (10); *Doch was müssen Bewerber – egal ob männlich oder weiblich – mitbringen, um beim Militär Karriere zu machen?* (9). Як можна бачити з прикладів, використання прикметників *männlich* і *weiblich* дозволяє уникнути гендерної асиметрії.

Щодо частотності використання тих чи тих мовних засобів на позначення військовослужбовців, то дослідження довело, що автори текстів здебільшого віддають перевагу парним номінаціям порівняно з іншими мовними засобами. Однак дедалі частіше можна спостерігати використання слівформ, які не вказують на стать військовослужбовців, тобто є гендерно-нейтральними.

Варто звернути увагу також на те, що в Німеччині в 2018 році був прийнятий закон про зміну норм, які регулюють порядок внесення записів до книги реєстрації актів про народження („Gesetz zur Änderung der in das Geburtenregister einzutragenden Angaben“), який поряд з реєстрацією чоловічої і жіночої статі уможливив також позначення „divers“ (Gesetz zur Änderung, 2018). Із 2019 року відповідно до рішення Федерального Конституційного суду Німеччини (Bundesverfassungsgericht, 2019) поряд з названими вакансіями роботодавці обов'язково повинні подавати також гендерні маркери „m/w/d“. Не є винятком також і назви професій на офіційному сайті збройних сил Федеративної Республіки Німеччини, наприклад: *Drohnepilotin/Drohnepilot (m/w/d)*; *Soldatin/Soldat (m/w/d) der Panzertruppe*. (5). Видається, такі зміни в назвах професій та посад взагалі, і у військових зокрема, на лінгвістичному рівні спричинять певні труднощі. Йдеться насамперед про те, що найменування професії варто буде подавати не лише у формі чоловічого й жіночого роду, а й формі, яка була б гендерно-нейтральною.

Висновки. Таким чином, результати аналізу німецькомовних текстів військової тематики дозволяють стверджувати, що попри специфіку військової сфери, яка завжди вважалася лише чоловічою, а отже всі номінації, як-то військові звання, посади чи професії військовослужбовців традиційно мали форму чоловічого роду, усе ж і в ній можна спостерігати тяжіння до гендерно-коректних найменувань військовослужбовців. Виявлені мовні засоби не вичерпують усього переліку засобів, які допомагають уникнути прояву гендерної асиметрії. Вивчення цих засобів у текстах військової тематики й могло б стати перспективною подальших розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березинська Н. О. Розвиток і популяризація гендерно-коректної мови в Німеччині. *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасних університетів: зб. матеріалів VI Міжнар. наук. конф. III Міжнар. наук. конгресу Society of Ambient Intelligence 2020, м. Київ (2–10 квіт. 2020 р.)*. Київ: КНЕУ, 2020. С. 74–78.
2. Гойда О. І. Гендерно коректна політика німецької мови в різних формах її узусу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71). № 3. 2021. С. 104–109.
3. Івашкевич Л. С. Труднощі відтворення сучасних німецьких назв професій українською мовою. *Філологічні трактати*. 2015. Т. 7. № 4. С. 29–37.
4. Мацкевич Е. Э., Флакман А. А. Гендерное равноправие в немецком языке (на материале юридических текстов немецкоязычных стран). *Вестник Московского государственного областного университета. Серия: Лингвистика*. 2015. № 5. С. 119–124.
5. Слаба О. В. Засоби досягнення гендерної коректності у сучасній німецькій мові. *Львівський філологічний часопис*, (6), 2020. С. 192–196. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1724>
6. Спільник Т. М. Військові звання жінок-військовослужбовців в аспекті німецько-українського перекладу. *Науковий вісник херсонського державного університету серія «Германістика та міжкультурна комунікація»*, 2020. Вип 2. С. 144–148.
7. Шевченко З. В. Словник гендерних термінів. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.
8. Bombecke Y. Nach heftigen Protesten: Weibliche Dienstgrade sind vom Tisch. URL: <https://www.dbwv.de/aktuelle-themen/blickpunkt/beitrag/nach-heftigen-protesten-weibliche-dienstgrade-sind-vom-tisch>.
9. Bundesverfassungsgericht https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2017/10/rs20171010_1bvr201916.html
10. Gesetz zur Änderung der in das Geburtenregister einzutragenden Angaben <https://dip.bundestag.de/vorgang/gesetz-zur-%C3%A4nderung-der-in-das-geburtenregister-einzutragenden-angaben/239069>
11. Ivashkevych L. Feministische Wortbildung in der deutschen Sprache: *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції студентів, аспірантів і молодих учених (28 квітня 2015 р.)*. Маріуполь: МДУ, 2015. Частина I. С. 46–49.
12. Weibliche Dienstgrade: Nur eine Phantomdiskussion? URL: <https://www.bundeswehr-journal.de/2020/weibliche-dienstgrade-nur-eine-phantomdiskussion>
13. Wie spricht man eine Frau beim Militär an? URL: <https://www.isteshaltbar.de/faq/wie-spricht-man-eine-frau-beim-militaer-an>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. BerufssoldatIn. URL: <https://bis.ams.or.at/bis/beruf/1179-BerufssoldatIn>
2. Berufsunteroffizier*in. URL: <https://www.bic.at/berufsinformation.php?brfid=1331>
3. Berufsunteroffizier/in ausbilden, führen, leiten, organisieren, koordinieren. URL: <https://www.gateway.one/de-CH/berufe-von-a-z/berufsbeschreibung/berufsunteroffizier-in.html>
4. Bundesheer-Offiziere übten in der Schweiz. URL: <https://www.bundesheer.at/cms/artikel.php?ID=10196>
5. Bundeswehr. URL: <https://www.bundeswehr.de>
6. Bundeswehr-journal. URL: <https://www.bundeswehr-journal.de/2020/weibliche-dienstgrade-nur-eine-phantomdiskussion>
7. Eine Vermittlerin zwischen Welten. URL: <https://www.konradsblatt.de/detail/nachricht/id/163819-eine-vermittlerin-zwischen-welten/?cb-id=12279868>
8. Karriere bei der Bundeswehr. URL: <https://www.bundeswehrkarriere.de/ihre-berufung/suche?hashtag=alle>
9. Karriere bei der Bundeswehr – Infos für den erfolgreichen Start. URL: <https://www.einstieg.com/ausbildung/news/karriere-bei-der-bundeswehr-infos-fuer-den-erfolgreichen-start.html>
10. Körperlich fit für den Einsatz? URL: https://wmm.pic-mediaserver.de/index.php?f=artikel&a=202005_202005_wmm202005_S170_Praeventivmed_Scheit
11. Nationalfeiertag: Mehr als 1.000 Rekruten am Wiener Heldenplatz angelobt. URL: <https://www.vienna.at/nationalfeiertag-mehr-als-1-000-rekruten-am-wiener-heldenplatz-angelobt/6403655>
12. Obligatorische Schiessen 2022. URL: <https://www.fr.ch/de/polizei-und-sicherheit/militaer/obligatorische-schiessen-2022>
13. Offiziersanwärter*innen im Einsatz. URL: <https://www.fachhochschulen.ac.at/stories/offiziersanwaerterinnen-im-einsatz>
14. Schweizer Armee verbietet Whatsapp und Co. URL: <https://www.srf.ch/news/schweiz/threema-setzt-sich-durch-schweizer-armee-verbietet-whatsapp-und-co>
15. Sommergewitter 21 – Der Bataillonsstab. URL: <https://www.jgbw2.at/sommergewitter-21-der-bataillonsstab>
16. „Treue bedeutet: Verfassungstreue“. URL: <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/treue-bedeutet-verfassungstreue-592244>
17. Was ein Studium bei der Bundeswehr bedeutet. URL: <https://azubistartpunkt.de/was-ein-studium-bei-der-bundeswehr-bedeutet>
18. Was kann ein General besser als ein Politiker, Herr Kohl? URL: <https://www.manager-magazin.de/karriere/militaerische-fuehrung-ungewissheit-fuehrt-bei-uns-nicht-zu-schockstarre-sondern-zu-aktivitaet-a-5270325b-c0f4-4ea8-b33e-40ecd3ebe14b>

19. Wir bilden Führungskräfte seit 1752. URL: <https://www.milak.at/ausbildung-an-der-milak/aus-und-weiterbildung>
 20. 450 Soldat: innen bei Miliz-Übung im Flachgau. URL: <https://www.salzburg24.at/news/salzburg/schutzschild-22-450-soldatinnen-bei-miliz-uebung-im-flachgau-119292127>.

REFERENCES

1. Berezynska N. O. Rozvytok i populyaryzatsiia henderno-korektnoi movy v Nimechchyni [Development and popularization of gender-correct language in Germany]. *Strategii mizhkulturnoi komunikatsii v movnii osviti suchasnykh universytetiv: zb. materialiv VI Mizhnar. nauk. konf. III Mizhnar. nauk. konhresu Society of Ambient Intelligence 2020, m. Kyiv (2–10 kvit. 2020 r.) – Strategies of intercultural communication in language education of modern universities: collection of materials of the VI International Scientific Conference of the III International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence 2020*. Kyiv: KNEU, 2020. P. 74–78. [in Ukrainian].
2. Bombeke Y. Nach heftigen Protesten: Weibliche Dienstgrade sind vom Tisch [After violent protests: Female ranks are off the table]. URL: <https://www.dbwv.de/aktuelle-themen/blickpunkt/beitrag/nach-heftigen-protesten-weibliche-dienstgrade-sind-vom-tisch> [in German].
3. Bundesverfassungsgericht [Federal Constitutional Court]. URL: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2017/10/rs20171010_1bvr201916.html [in German].
4. Gesetz zur Änderung der in das Geburtenregister einzutragenden Angaben [Law amending the information to be entered in the birth register]. URL: <https://dip.bundestag.de/vorgang/gesetz-zur-%C3%A4nderung-der-in-das-geburtenregister-einzutragenden-angaben/239069> [in German].
5. Hoida O. I. Henderno korektna polityka nimetskoi movy v riznykh formakh yii uzusu [Gender-correct policy for the German language in various forms and usage]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka – Scholarly notes of TNU named after V. I. Vernadskyi. Series: Philology. Journalism*. Tom 32 (71). № 3. 2021. P. 104–109. [in Ukrainian].
6. Ivashkevych L. Feministische Wortbildung in der deutschen Sprache [Feminist word formation in the German language]: *Materialy I Vseukrainskoi naukovopraktychnoi internetkonferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh uchenykh (28 kvitnia 2015 r.) – Materials of the 1st All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference of Students, Graduate Students and Young Scientists (April 28, 2015)*. Mariupol: MDU, 2015. Chastyna I. P. 46–49. [in German].
7. Ivashkevych L. S. Trudnoshchi vidtvorennja suchasnykh nimezkykh nazv profesiy ukrainskoyu movoyu [Difficulties in reproducing modern German names of professions in Ukrainian]. *Philologichni traktaty – Philological treatises*. 2015. T. 7. № 4. P. 29–37. [in Ukrainian].
8. Matskevych E. E., Flaksman A. A. Hendernoie ravnopravie v nemetskom yazyke (na materiale yuridicheskikh tekstov nemetskoiazychnykh stran) [Gender equality in the German language (based on the legal texts of German-speaking countries)]. *Vestnik Moskovskoho hosudarstvennoho oblastnoho universiteta. Serii: Lihvistika – Bulletin of the Moscow State Regional University. Series: Linguistics*. 2015. № 5. P. 119–124. [in Russian].
9. Slaba O. V. Zasoby dosiahnennia gendernoi korektnosti u suchasni nimetskii movi [Means of achieving gender correctness in the modern German language]. *Lvivskiy filolohichnyi chasopys – Lviv Philological Magazine*, (6), 2020. P. 192–196. URL: <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/philology/article/view/1724> [in Ukrainian].
10. Shevchenko Z. V. Slovnyk gendernykh terminiv [Dictionary of gender terms]. Cherkasy: vydavets Chabanenko Yu., 2016. 336 p. [in Ukrainian].
11. Spilnyk T. M. Viiskovi zvannia zhinok-viiskovosluzhbovtiv v aspekti nimetsko-ukrainskoho perekladu [Military titles of female military personnel in the aspect of German-Ukrainian translation]. *Naukovyi visnyk khersonskoho derzhavnoho universytetu serii «Hermanistyka ta mizhkulturna komunikatsiia» – Scientific Bulletin of Kherson State University, series «German Studies and Intercultural Communication»*, 2020. Vyp 2. P. 144–148. [in Ukrainian].
12. Weibliche Dienstgrade: Nur eine Phantomdiskussion? [Female ranks: Just a phantom discussion]. URL: <https://www.bundeswehr-journal.de/2020/weibliche-dienstgrade-nur-eine-phantomdiskussion> [in German].
13. Wie spricht man eine Frau beim Militär an? [How to address a woman in the military] URL: <https://www.isteshaltbar.de/faq/wie-spricht-man-eine-frau-beim-militaer-an> [in German].

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

1. BerufssoldatIn [Professional soldier]. URL: <https://bis.ams.or.at/bis/beruf/1179-BerufssoldatIn> [in German].
2. Berufsunteroffizier*in [Career non-commissioned officer]. URL: <https://www.bic.at/berufsinformation.php?brfid=1331> [in German].
3. Berufsunteroffizier/in ausbilden, führen, leiten, organisieren, koordinieren [Training, leading, directing, organizing, coordinating career non-commissioned officers]. URL: <https://www.gateway.one/de-CH/berufe-von-a-z/berufsbeschreibung/berufsunteroffizier-in.html> [in German].
4. Bundesheer-Offiziere üben in der Schweiz [Armed Forces officers practiced in Switzerland]. URL: <https://www.bundesheer.at/cms/artikel.php?ID=10196> [in German].
5. Bundeswehr. URL: <https://www.bundeswehr.de> [in German].
6. Bundeswehr-journal. URL: <https://www.bundeswehr-journal.de/2020/weibliche-dienstgrade-nur-eine-phantomdiskussion> [in German].
7. Eine Vermittlerin zwischen Welten [A mediator between worlds]. URL: <https://www.konradsblatt.de/detail/nachricht/id/163819-eine-vermittlerin-zwischen-welten/?cb-id=12279868> [in German].

8. Karriere bei der Bundeswehr [Career in the German Armed Forces]. URL: <https://www.bundeswehrkarriere.de/ihre-berufung/suche?hashtag=alle> [in German].
9. Karriere bei der Bundeswehr – Infos für den erfolgreichen Start [Careers in the Bundeswehr – information for a successful start]. URL: <https://www.einstieg.com/ausbildung/news/karriere-bei-der-bundeswehr-infos-fuer-den-erfolgreichen-start.html> [in German].
10. Körperlich fit für den Einsatz? [Physically fit for use] URL: https://wmm.pic-mediaserver.de/index.php?f=artikel&a=202005_202005_wmm202005_S170_Praeventivmed_Scheit. [in German].
11. Nationalfeiertag: Mehr als 1.000 Rekruten am Wiener Heldenplatz angelobt [National holiday: More than 1,000 recruits sworn in at Vienna's Heroes Square]. URL: <https://www.vienna.at/nationalfeiertag-mehr-als-1-000-rekruten-am-wiener-heldenplatz-angelobt/6403655> [in German].
12. Obligatorische Schiessen 2022 [Mandatory shooting 2022]. URL: <https://www.fr.ch/de/polizei-und-sicherheit/militaer/obligatorische-schiessen-2022> [in German].
13. Offiziersanwärter*innen im Einsatz [Officer candidates in action]. URL: <https://www.fachhochschulen.ac.at/stories/offiziersanwaerterinnen-im-einsatz> [in German].
14. Schweizer Armee verbietet Whatsapp und Co [Swiss army bans Whatsapp and Co]. URL: <https://www.srf.ch/news/schweiz/threema-setzt-sich-durch-schweizer-armee-verbietet-whatsapp-und-co>. [in German].
15. Sommergewitter 21 – Der Bataillonsstab [Summer Storm 21 – The Battalion Headquarters]. URL: <https://www.jgbw2.at/sommergewitter-21-der-bataillonsstab> [in German].
16. „Treue bedeutet: Verfassungstreue“ [Loyalty means loyalty to the constitution]. URL: <https://www.bmvg.de/de/aktuelles/treue-bedeutet-verfassungstreue-592244> [in German].
17. Was ein Studium bei der Bundeswehr bedeutet [What studying at the Bundeswehr means]. URL: <https://azubistartpunkt.de/was-ein-studium-bei-der-bundeswehr-bedeutet> [in German].
18. Was kann ein General besser als ein Politiker, Herr Kohl? [What can a general do better than a politician, Herr Kohl]. URL: <https://www.manager-magazin.de/karriere/militaerische-fuehrung-ungewissheit-fuehrt-bei-uns-nicht-zu-schockstarren-sondern-zu-aktivitaet-a-5270325b-c0f4-4ea8-b33e-40ecd3e14b> [in German].
19. Wir bilden Führungskräfte seit 1752 [We have been training leaders since 1752]. URL: <https://www.milak.at/ausbildung-an-der-milak/aus-und-weiterbildung> [in German].
20. 450 Soldat: innen bei Miliz-Übung im Flachgau [450 soldiers at a militia exercise in Flachgau]. URL: <https://www.salzburg24.at/news/salzburg/schutzschild-22-450-soldatinnen-bei-miliz-uebung-im-flachgau-119292127> [in German].